

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA ALMENYS UNA BATALLADA CADA SETMANA

Aquest número 10 cts. per tot Espanya

NUMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagosi)

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

El cop d'Estat hel·lènic

Cal anomenar hel·lènic al cop d'Estat de Conduriotis i Condilis, perquè ara sembla que el moviment és liberal.

L'essència de l'hellenisme per a nosaltres és més que la cultura, la democràcia.

Així Pangalos podia ésser grec, però no era hel·lènic.

Seria un brau militar, un home d'acció i de caràcter, però li mancava l'elegància de la intel·ligència i de la llibertat.

L'impuls revolucionari a Grècia ha vingut ara de la marina.

La gent de mar, acostumada a moure's en els espais lliures, es deuria ofegar en la presó en què la dictadura anava convertint al país.

Els marins són enèrgics, són decidits i valents

A Grècia, ara, s'han encarregat de la restauració de l'ordre civil, de la Constitució i la legalitat.

El Mediterrà, amb aquest batibull, està dintre de la seva tradició.

I Atenes també.

Dialeg caçat al vol

—Deu cèntims de síndria.

—Tingui.

—Si que en dona poca! Si que sou escarrancida!

—Que en vol un quilo per aquesta misèria?

—Un quilo potser fóra massa, però una unça em sembla massa poc. Amb això al meu poble donen el combregar.

—Hi afegiré una llavor.

—Gràcies. No sóc una mona.

—Era perquè en podés sembrar i sabés el que costa la fruita.

—Sí. Els que la venedu, heu de suar molt!

—Més que els que se la mengen, sempre.

—No fóssiu els paràsits de l'agricultura i tot això aniria tirat.

—Es clar. Les collites vénen soles. No s'ha de treballar la terra.

—Ella és generosa i dona a bastament per tots. Però els explotadors heu fet de la mare més mare de totes una madrastra.

—Qui vol "jalar" bo, ha de pagar. Farcir el ventre bé costa quartos.

—Ho dieu per la lliminadura que m'heu servit?

—I doncs? Parli ara malament del meu gènere!

—Ni bé ni malament. Diré sols la veritat.

—Ja se la pot estalviar per mi.

—"Malum signum". Li teniu por? La veritat s'ha de cantar sempre.

—Cantem i ballem.

—Exacte. Jo cantaré i vos ballareu.

—Com vulgui.

—La vostra síndria està aigualida, mestressa. I podrida.

—Vós sí que sou un podrit!

—Sí vós no m'heu emmetzinat amb el vostre halè...

—Poguéis fer-ho!

—Les vostres carbasses estan esgrogueïdes. Tenen anèmia, clorosis. I s'hi vénen a embrutar a sobre les mosques del barri.

—Si no se'n aneu, us obro el cap amb el ganivet de tallar melons.

—Fumaré el camp quan hagi acabat. Les vostres síndries, demés de malaltes, estan plenes de pols, de microbis. Qui les tasta, mor.

—Vós sí que aneu a morir si no fugiu a corre-cuita.

—Ja us he dit que primer tinc de buidar la gargamella. El vostre despatx és un femer i l'hauria de fumigar la higiene.

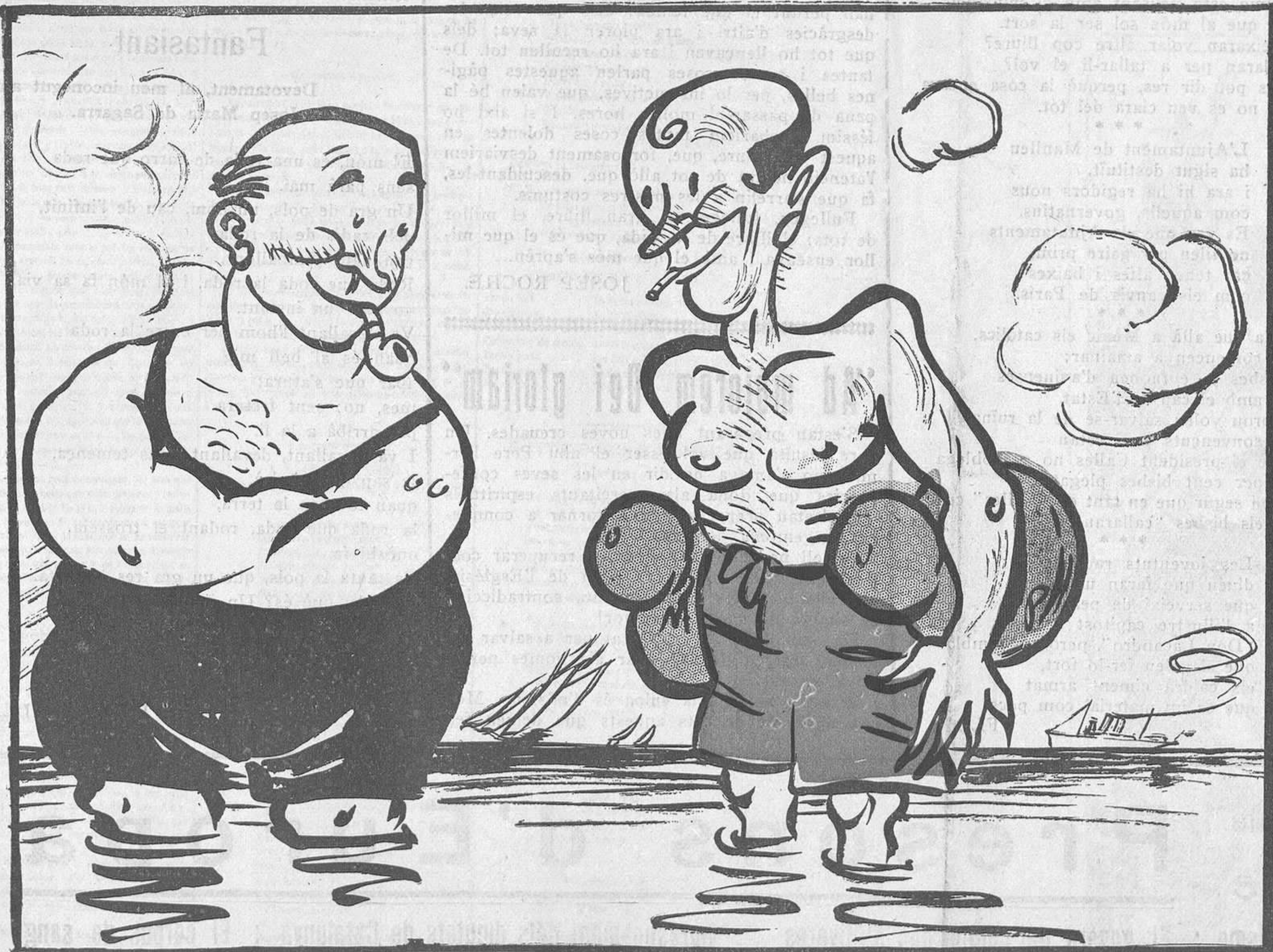
—Vaja, prou! Pagui i vagi-se'n.

—Què és això de pagar? No en teniu prou amb haver-me estafat donant-me gat per llebre i voleu cobrar dues vegades?

—Ah! Ja m'ha pagat? Es que com que hi ha tants lladres que obliden aquesta sagrada obligació...

—Senyora, els que comprem no podem mai robar als que venen. Si algun cop ho intentem, sempre resulta que se'ns han adelantat.

ANGEL SAMBLANCAT.

MUSICA BARATA

—Ara sí que podem cantar: "Pasó la tormenta, la lluvia ha cesado..."

—Vols dir que ha "cesado"?

AQUEST NUMERO HA ESTAT

VISAT PER LA PREVIA

CENSURA GOVERNATIVA

Justícia!

Quan ja havíem notat el buit que feia la Premsa en general en el cas de Joan Baptista Acher, que més coneixem per "Shum" i pels seus ninots que no pels seus nom i cognoms, i ens disposàvem a escriure quelcom per ell, hem llegit un "Esquellot" en el darrer número de "L'Esquella de la Torratxa" que ens parla de l'estranyesa que li causa que la Premsa d'esquerra no secundi la campanya en pro de l'indult de l'artista Acher, suara empresonat.

Es ben lamentable que no s'iniciï en altres columnes aquesta campanya per a demanar la llibertat del company que, entre reixes, paga el seu delictes, si com a tal esmentem el motiu pel qual fou condemnat.

Ara, quan precisament un altre artista—N'Anfós Vidal i Planas—ha vist oberta de bat a bat la cel·la de la presó on restava i li ha estat commutada la pena per la de l'exili i ha fixat la seva residència en la nostra ciutat comtal, és quan més s'hauria de treballar per assolir la llibertat de "Shum".

Ara, quan no solament són les penyes artístiques les que saben que Vidal i Planas i el seu art es corsecaven a la presó, sinó que som tots els que ho hem sentit dels seus llavis i ho hem llegit en la Premsa que ha contribuït a retornar-lo a la vida, és quan hem de junjar les nostres veus i llançar un sol crit de: **LLIBERTAT PER ACHER!**

Deixem per uns moments les cabòries que omplenen nostres caps i comencem una creuada de justícia per l'artista de les mas deformades, que en la fosca cel·la d'una presó perdrà el seu art i la seva mateixa vida. Es hora que particulars, entitats culturals i artístiques i periòdics—sense distinció de classes ni colors—comencin la petició d'indult per l'amic. "L'Esquella de la Torratxa" i LA CAMPANA DE GRACIA tenen el número u, i van a la davantera.

Qui podrà sentir l'orgull de tenir el segon lloc en aquesta digna manifestació de justícia?

JOAN TRULLAS I RIERA.

UN FESTIVAL

Al "Centre Aragonès" s'està organitzant a corre-cuita un festival a benefici dels fills de l'Eduard Blasco.

Es aquest un acte de beneficència i altruisme per al que han ofert el seu concurs nombrosos artistes i quasi bé tots els periòdics, i al que no han de mancar les simpaties i l'òbol de la ciutat.

Eduard Blasco fou un home bo i generós, que, com tants altres de les mateixes característiques morals, no va tenir sort.

Els seus fills, al morir el pare, han quedat a la misèria.

Amb el festival en projecte es tracta de recollir unes pessetes per a donar pa i educació a aquestes criatures.

Hi haurà cap persona de bons sentiments que pugui restar al marge de la festa?

TORTELLA

Aniversari gloriós

Els dies 21, 22 i 23 d'agost de 1873, va tenir lloc l'heroica defensa d'aquesta liberal vila de la Garrotxa, contra les fraccions carlistes nades pel tristement cèlebre cabdill, Saballs de la Pera.

Compleixen avui, per tant, 53 anys d'aquell fet històric de la darrera guerra civil, quina importància han tractat de borrar i fins desfigurar historiadors com en Botella, que s'atreveix a consignar en el seu llibre que els defensors de Tortellà foren fets presoners i fusellats sobre les lloses de l'església, fet completament inexacte, perquè el dia 23 hi va arribar la columna de socors, i amb aquesta varen sortir del poble tots els defensors, capitanejats pel brau Sebastià Estartús, a qui acompanyava Na Maria Heras i els seus dos fills, en Pere i en Martí, quins encara viuen, i, per tant, no podien ésser afusellats en l'església que al seu pare serví de fortalesa per dispersar els tres mil i pico de carlins que en Saballs va reunir per acabar amb el nucli de voluntaris que tenia en Sebastià Estartús, qui no deixava viure

tranquil a en Saballs quan s'atreveia a fer incursions prop de Tortellà.

Saballs féu encendre amb petroli 82 cases, desesperat per la resistència que si li oposà; els carlins tingueren unes 400 baixes en aquells tres dies, entre morts i ferits, i els defensors, tancats dins l'església, sols varen tenir un mort, el caporal, Jaume Puigblanqué, i dos ferits, en Baldomer Carbonell i en Josep Saleri, quins alcançaren la curació.

Abans de l'incendi, el segon dia ja s'havia saquejat el poble i deshonrat unes quantes dones.

Donem l'enhorabona als pocs defensors que encara viuen d'aquella memorable jornada, especialment al veterà Joan Planas (a) "Gall", i als germans Estartús, per la brillant pàgina que el seu pare escrigué, dirigint aital defensa, sacrificant-se en ares de la República espanyola.

DE TOT ARREU

Els republicans d'Espanya diu que es volen reunir i prendre acords que conduixin a formar un nou partit. Veus ací un formós propòsit que ja ve de temps antic i que malgrat sa importància mai s'és pogut assolir. Seran més sortosos ara els que tornen a insistir? Si tots són de bona soca republicana i per mig no s'hi fica cap serpeta, ciutadans, penso que sí.

Això del text únic que mou tan soroll, això del text únic, per mi és un bunyol. Bé trobo que tinguin un programa sols les assignatures oficials, per tot, per a obtenir textos de gran perfecció on la ciència aboquin dels educadors, per tal que el seu llibre resulti el millor. Prò fer un text únic és matar de cop les iniciatives de molts professors.

Aquell terrible general Pangalos que a Grècia un dia va arrambar-ho tot, aquell terrible general Pangalos, ja no és dictador. Ara els seus enemics tancat el tenen com noi entremaliat al quarto fosc, i l'home està pensant amb el mudable que al món sol ser la sort. El deixaran volar altre cop lliure? l'aixelaran per a tallar-li el vol? No és pot dir res, perquè la cosa encara no es veu clara del tot.

L'Ajuntament de Manlleu ha sigut destituït, i ara hi ha regidors nous com aquells, governatius. Es veu que els Ajuntaments no filen per gaire prim, car tenen altes i baixes com els canvis de París.

Sembla que allà a Mèxic els catòlics, comencen a amainar; els bisbes ja enraonen d'avinences amb el cap de l'Estat. Ells prou volen salvar-se de la ruina, convençuts com estan de què el president Calles no es doblega per cent bisbes plegats, i és ben segur que en tant en "Calles" cridi els bisbes "callaran".

Les joventuts radicals diuen que faran un bloc que serveixi de peanya a l'il·lustre capítol "Don Lacandro", però em sembla que si volen fer-lo fort, els caldrà ciment armat que és un material com pocs.

FLOK.

Les "capeas"

A Vicálvaro hi ha hagut una "capea", de la que han resultat vint ferits, dos d'ells molt greus.

Vicálvaro és un poble que està a 5 o 6 quilòmetres de Madrid.

No tenien notícia les autoritats de l'espectacle sangniant que es preparava, que s'estava celebrant davant mateix dels seus nassos?

No hi havia a Vicálvaro guàrdia civil per impedir la bàrbara festa, per a ficar a la presó als que no acaten les ordres de la superioritat?

No és la vida dels salvatges, que es llancen a les places a assassinar bou i vedelles, el que ens preocupa.

Aquests hotentots estan ben lliures, ben al marge de la nostra pietat.

Ço que sentim és el martiri i el dolorós sacrifici de les bèsties.

Es el suplici dels animals, que són morts a burxadades i a ganivetades, que van al circ contra la seva voluntat, que són duts a l'ara de l'holocauste horrible en la més absoluta indefensió.

S'ha de suprimir definitivament aquest espectacle repugnant del martiri d'un brau per una multitud histeritzada.

Ho demana el bon sentit, el bon gust. L'hem de fer, si no per raons ètiques i estètiques, pel bon nom del nostre poble.

Fullegem

Avui em sento atret, escomès, pel gran desig, per una fallera desmesurada de fullejar, d'anar fullejant el gran llibre, el millor de tots, perquè és el que més ensenya, aquell que entre tots escrivim i de quals capítols fem novel·les, històries, contes, etc.

De tant en tant, m'aturo a estudiar detingudament una de les seves pàgines—no la més bella ni la millor, car no s'ha escrit encara, emperò sí una de les més instructives.

Tracta de la qualitat que tant distingeix als homes, classificant-los en bons i dolents.

I parlo de ço convenient que fóra que tots els humans fossin bons, emperò, no bons a l'estil d'aquells que, per no matar la pussa, es deixen picar per ella, no; si no a la faísó dels que la maten perquè no aturmentí a ningú més. La bondat sols és de desitjar d'aquells que, fixa la vista sempre amb el bé general, poden les rames seques o podrides perquè el contagi no hi sigui; la bondat, en fi, d'aquells que aixafen les cuques verinoses, que són un oerill per la felicitat i benestar humans.

Fullejo el llibre i les seves pàgines contínuen parlant-me dels lladres, dels vagabonds, dels criminals, dels desgraciats, dels miserables. Dels qui mai han tingut res i dels que han perdut el que tenien; dels que veien les desgràcies d'altri i ara ploren la seva; dels que tot ho llençaven i ara ho recullen tot. De tantes i tantes coses parlen aquestes pàgines belles, per lo instructives, que valen bé la pena de passar-hi moltes hores. I si així ho féssim, trobaríem tantes coses dolentes en aquest trist viure, que, forçosament desviariem l'atenció nostra de tot allò que, descuidant-les, fa que s'arrelin a les nostres costums.

Fullegeu, fullegeu el gran llibre, el millor de tots: el llibre de la Vida, que és el que millor ensenya i amb el que més s'aprèn...

JOSEP ROCHE.

"Ad majorem Dei gloriam"

S'estan preparant unes noves creuades. Un pare jesuïta que vol ésser el nou Pere l'ermità no s'amaga de dir en les seves conferències que dóna als exercitants espirituals que s'estan preparant per a tornar a conquerir l'hegemonia perduda.

Aquell poder perdut el volen recuperar costi el que costi. I això en nom de l'Església, que ells mateixos diuen (quanta contradicció) és símbol de pau i germanor!

En nom de Crist, sacrificat per a salvar els homes, tracten de sacrificar als homes per a salvar-se ells.

Emperò, no tota la culpa és d'ells, no. Més que d'ells és de tots aquests que deixen fer

creguts de què no poden fer res, sense pensar que els petits es fan grans; d'aquells inconscients que porten els fills als col·legis de frares y monges (mentre ells en reneguen) i permeten que Ateneus i altres centres instructius portin una vida migrada; d'aquells que no hi creuen i no cobreixen les vacants que en les agrupacions antireligioses hi tenen.

Mentre això fem nosaltres, ells, amb el fantasma de l'infern, van atemoritzant als esperits febles, i d'ells es valen per a formar els exercicis de fanàtics, fent-los-hi que tot es fa "A major glòria de Déu.

I si nosaltres, descuidats o excessivament transients, permetem que el pop vagi clavant els seus tentacles; quan el tindrem arrapat, serà tard, i llavors la feina serà per a nosaltres, car no ens tocarà més que plorar la nostra impotència o haurem de sucumbir com ho feren els màrtirs de la inquisició.

Fomentem i donem vida a les agrupacions antireligioses i oposem al seu poder el nostre, si és que el tenim. De no fer-ho així, preparem-nos per a dir com els gladiadors: "Ave Caesar, morituri te salutant."

JOSEP ROCHE.

Borlar de gossos

Como no tienen las miserias tasa, sí ladraba su perro
decía Escipión en el destierro:
—De seguro es un pobre ése que pasa.
CAMPOAMOR

Es veu que aquell gran general de la invicta Roma tenia un enteniment molt clar. Aquell soldat guanyador de batalles posseïa una visió exacta de la vida. Això de què els gossos només empaiten als pobres, ha estat sempre una veritat, tant ara com dos mil anys enrera. Les paraules d'Escipió que n'evocuen de coses desagradables als qui hem nascut en bressol humil! Quants lladrucs recordem nosaltres! I quantes mirades inquisitives hem sofert dels gossos i dels que en fan de gossos.

Són moltes les persones que tenen psicologia canina, jutjant pels seus fets. Està clar que això té una lògica, una lògica infame, imposta per la misèria, per aquesta madrastra criminal que emmotlla de nou a la criatura humana i la refà al seu gust.

Perquè la misèria no s'atura en les robes. Generalment penetra fins al fons de l'individu i li deixa en l'ànima la seva petjada de fang. Es necessita una voluntat molt ben trempada per esborrar la marca d'ignominia, de covardia i d'inferioritat que quasi sempre acompanya a la misèria.

DIEGO RAMON.

Fantasiant

Devotament, al meu inconeget amic
Josep Maria de Sagarra.

El món, és una roda de carro que roda sens parà mai.

Un gra de pols, un hom, cau de l'infinit, dels radis de la roda van dant tomballons.

Roda que roda la roda, i el món fa sa via, no para un instant.

Va devallant l'hom per entre la roda quan és al bell mig

apar que s'atura; mes, no; sent fretura per arribà a la fi.

I va devallant, devallant, sens temença, ja sap que vindrà,

quan toca en la terra, la roda que roda, rodant el trosseja, què hi fa.

Es tanta la pols, que un gra res importa. La vida, què és? Un somris festiu?

Es obrir i tancar les parpelles com fan les estrelles en les nits d'istiu.

LLUIS BOTA I VILLA

Acaba de posar-se a la venda la **SEGONA SÈRIE** de

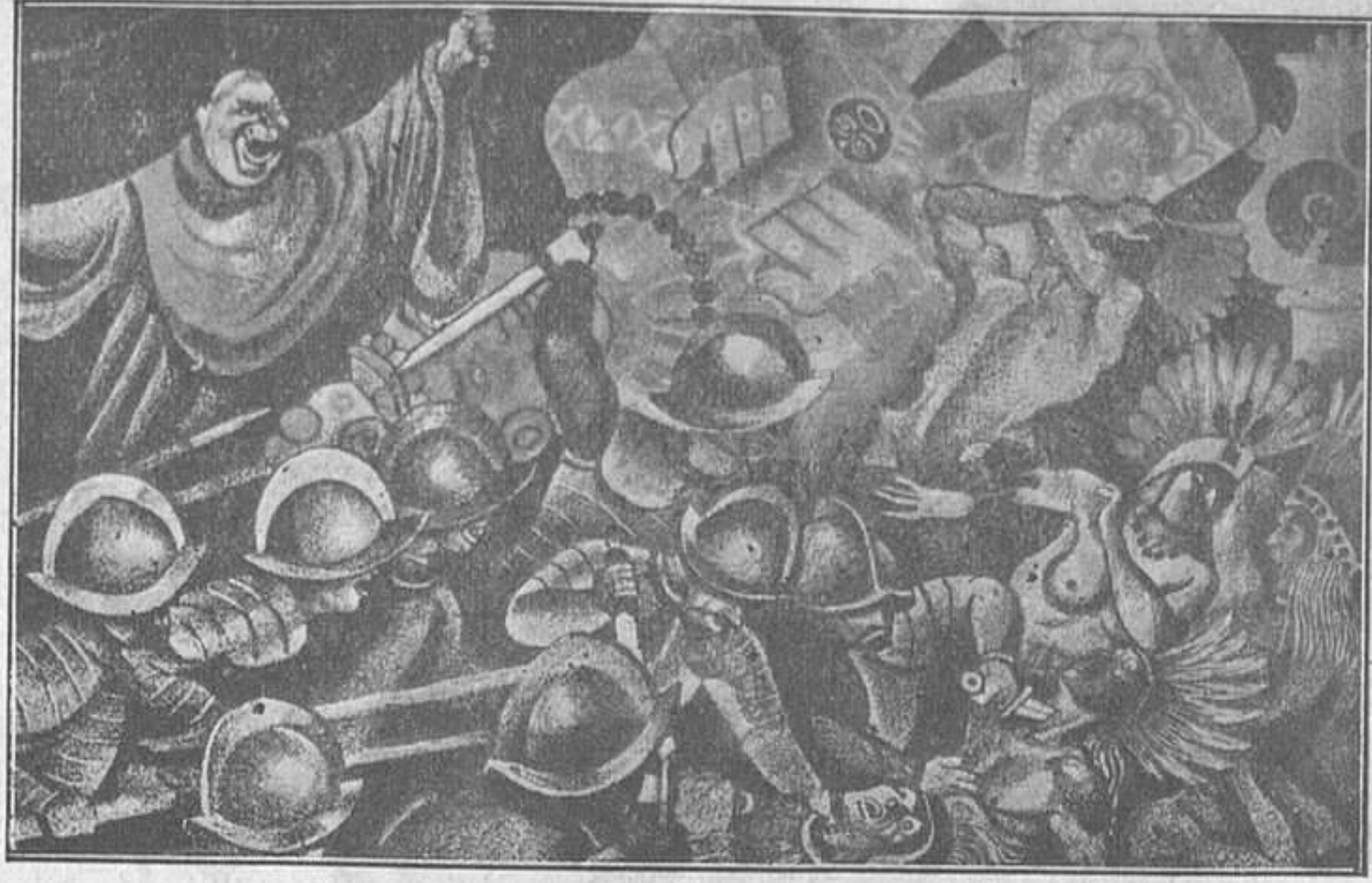
Presons d'Europa

En Serrallonga autèntic : La fi del bandolerisme : El govern del comte duc d'Olivares : l'empresonament dels diputats de Catalunya : El corpus de sang Mort del comte de Santa Coloma

per F. Giral Jaume

Un tomo en 8.ª il·lustrat, amb gravats de l'època. Ptes. 2

LA CARICATURA A L'ESTRANGER

LA QUESTIÓ DE MÈXIC

La conquesta... i la reconquesta

Mèxic, país de revolucions i de llibertat

Si, Mèxic és el país de la llibertat, perquè sos habitants l'han sabut conquerir amb sa pròpia sang.

No us penseu pas, estimats llegidors, que les llibertats d'un poble s'alcancin estant al llit, al café, al fútbol, o bé als braus.

Els habitants de Nova Espanya, jamai han agafat les armes amb mires imperialistes; però no s'hi han pensat mai gaire en agafar-les en contra dels tirans de l'interior del país, o bé davant la invasió estrangera.

L'any 1824, el general espanyol Iturbide fou afusellat pel poble perquè es proclamà emperador. L'any 1867, l'emperador Maximilià fou afusellat per ordre de l'alliberador del país, el gran Juárez, el qual acabà amb l'imperialisme. Ara en Calles ha completat l'obra començada per en Juárez. Aquest acabà amb l'imperialisme interior i exterior; l'altre, ha acabat amb el poder ocult de la clergia.

La França ha trobat un Herriot, que si no governa avui, ja governarà demà; Rússia va trobar un Lenin. A Mèxic ja tenen un Calles. Nosaltres ja tenim els "Gallo", els Alcántara i els Uzcudun. Amb aquests elements ja estem ben arreglats.

Consells a un amic nostre que ens els demana per veure si pot tornar

Barcelona est! cada dia pitjor. Foradada per tot arreu. Bruta com sempre. Els bancs encara més bruts. Les subsistències cares i dolentes. Els teatres tancats. Els lloguers s'hi ha d'anar amb aeroplà. La feina explotada i mal pagada, sense comptar els que estan en vaga. El tabac i els llumins augmentats i pitjors. Com més tardis a vindre, més malament estarà, si no ve algú i ho arregla. Vostre sempre. ASE.

Un primari

No sabem si els salvatges s'ofendran, però d'alguna manera hem de qualificar a aquest mestre brutal de què ha parlat la Premsa diària.

Ens sap greu mancar al respecte als salvatges, però tampoc ens agrada fer un greuge a les bèsties, que no apliquen càstigs cruels als seus petits i que es podrien sentir ferides si li diem animal al senyor en honor de qui escrivim aquestes ratlles.

Hem vist el nen abufetejat pel mestre d'aquest curiós "Liceo Enciclopèdic".

Tenia a la galta esquerra marcats els cinc dits del seu botxí.

Les ungles havien també pres part activa en l'escomesa, i havien esgarrapat i esquinçat la tendra pell de la pobra criatura.

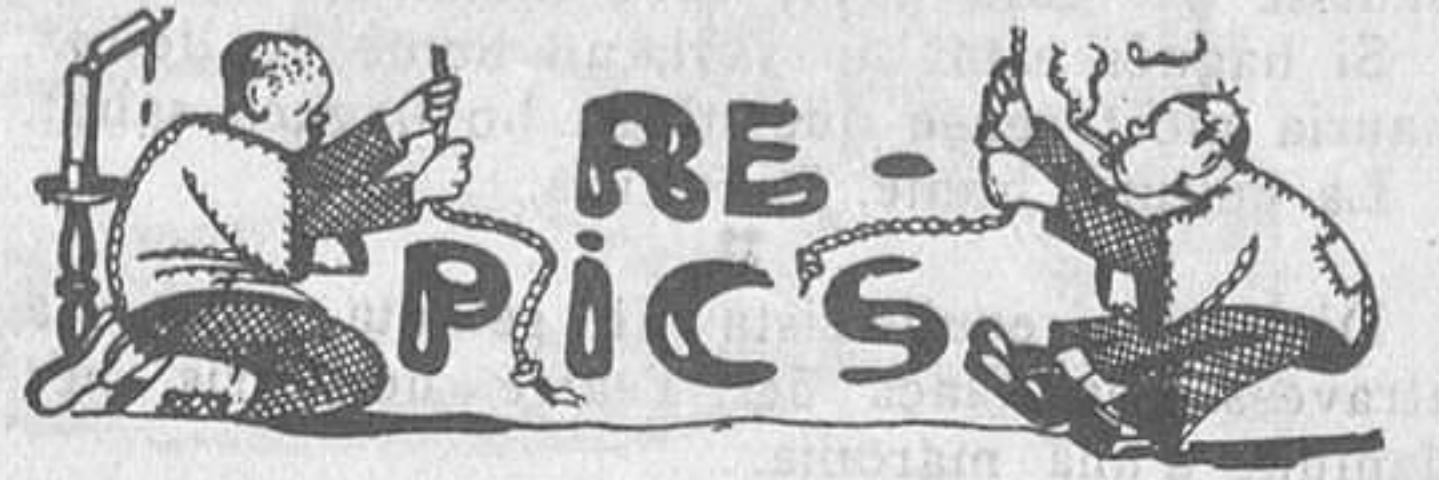
Davant de la víctima innocent, ens preguntàvem esfereïts:

Com es pot colpir a un infant amb tanta sanya? Com són possibles encara al segle XX aquests atemptats covards?

Senyor governador, amb aquest mestre que es veu que pateix de fòbia infantil, s'han de prendre precaucions.

Entre catòlics

—On vas tan capficat? Que no pots caminar? —Ca, home; tinc un ull de poll que no em deixa viure tranquil. —Vés-te'n a visitar un callista de ciutat que és amic meu. —Llamp del cell! Què dirà el senyor rector quan sàpiga que ets amic de callistes? De partidaris d'en Calles?

La Societat choral "Els desesperats" ha donat un concert. A aquesta entitat pertenciem tots els consumidors.

A Madrid, davant de l'Hotel Ritz, ha caigut mort de gana un home. Als hostes de l'hotel, bon profit.

També hi ha hagut, aquest estiu, bastants morts d'insolació. De desolació encara n'hi haurà més aquest hivern.

El príncep Fèlix, fill de l'ex emperadriu Zitta, està malalt. No ho sabien? Pobret!

Dinou presoners s'han intoxicat a Berlín per menjar bolets. Ací no hi ha perill d'intoxicació per menjar ni bolets ni res.

Què us sembla? Colomb era "gringo" o "gallego"? Tant us fa. Oi? Xoquem!

En Wanderbilt va pagar 3.000 pessetes per una llotja per veure una de les "corridas de toros", i, ademés, regalà un xec de 25.000 pessetes perquè en Belmonte li va brindar un brau. La significació d'això de brindar-li un brau? No la sabem pas. Una veïneta nostra li brindarà una poesia de Rubén, Marquina, Verlaine o Sagarra per

UN TROS DE PAPER.

La ven molt excel·lent, que ja en temps de ton avi (que al cel sigui) li compraria. Crech que me agrairàs aquesta manera de provar que penso en tu. Sobre tot enteniment. No retiris l'art, que la serena fa mal al cos i espalla la roba, i no fassis com antes que cremabas llum fins a deshora; si vols llegir, llevat dematinet, que es és i mes barato. Tanca bé quan vagis a retiro, i en quant a lo que 'm dius de lo setrill, ¡cóm ha de ser! Me sub greu perquè feya set anys que 'as en serviam. No 'n compris de altre, que quant jo vinga 'comprare un de igual i ben bo, al encant, que si un hi 'perdiu, un dia d'altre hi troba lo que necessita. Deu te l'asi bo, per no dir res mes: no 't fa vergonya no saber-te d'letar sol y baver de anar cada dissipat a gastar un ral? No hi ha barber en lo mon que haqi tocat la cara ni la monda de ton pare; m' en puch alabar, y aixó que finch la barba fort; y tu per quatre pels... ab lo que 't costa lo barber, de aquí a uns quants anys te podrias comprar un bon rellotje de plata venturè. Per fi; quant jo torni, posarém cisma en tot y bé caldrà; perquè gastem molt y no guanyem res. Aquí tot es tant car com a Barcelona, fora d'la casa y lo menjar. Un sello de cartas me costa quatre quartos; lo rapé, al mateix preu; algu hi deu traficar. Sobre tot no 't desdichis de anar cobrant los lloguers ab puntualitat y no 't deixis pagar ab rahons. Lo músich del quint pis, sempre procura endorrevirre: no 't deixis de ma; digals qu' ets persona minada y que no 't entens de frochs. Bé: ara cuidat, no fassis excessos en lo menjar, sigas dil·ligent en obrir y tancar ben bé quant 't en vagis al llit. Ton pare no vol mes que veure't bo y home com cal. Repeteich que lo del barrel está dit y es ten desdeuçar; pero no lo posis fins per san Tomàs, que no san cap marqués. Nostre Senyor 't il·lumini com te benehies ton pare.—C.

Una enamorada a ell. No sé què hi fas en aquest Barcelona. Jo 'm feroxo. Sempre estas que avuy, que demà, y aixis hem passat ja trenta tres dies. ¿Saps que diu ma cusina? Que si no hi tinguessis objecte ja foras fora; y com la Mariacrua no se ha mogut y se alalaba de que mentres ella no s' en anés tu tampoch te 'n anirias, te asseguro que entre ella y la mare 'n pogan un cap com set quarant. Jo 'm consumo. Has estat dos dies sense escriurem, y te asseguro que he passat mil angustias. La brincha del vestit me era estreta, y ara m' hi cap un pa de crostons. No sé com es que 'm neguitejo tant veure't la leva calma y pero no puch ferli mes. Adeu. Fins que 't veji, estaré sense poder habitar. Vina aviat, que m' anoro molt de veure't, no 't enganyo. Voldria estar enfalat ab tu.—Y.

Na alegrem molt de que no tingan novèdats en miij dels destres de aqueix Barcelona. En aquest poble no 's hi en-trem, perquè ecom com las sardinas al barril. Molla pólv, molta calor, mosquits y sempre passant ab soaltres: ay que bran, si estarán bons, si aixó, si alló. Digueu a la miyo-na que orzi la roba per mor de las arnas. Las claus del anarar li van son a la tauleta petita, y en una repisa de la sala hi ha la del rellotje. Per darli corda se dona la volta, no cap al recó sino cap a la finestra del quarto de la vida.

Quant vos vingui bé, enviemo la caps de la noya per fer filloja y fiquenhi dos parells de estrenyacaps, que son al calaix de baix.—E.

Un company a un altre. May aprobaré que 't hagijs quedat a Barcelona y me sembla que al últim 't en vindrás. Aquí i no hi ha grans diversions ni comoditats, pero a lo men' estem tranquils y no temem per la salut, que en aquest n'ón es lo principal. Item combinat un modo de passar la vetlla deliciós. Nos hem de reunir alegrement....

Escritas arqueixas ratlles, torno a agafar la ploma per dirte que se acaba de declarar lo cólera en lo poble. No hi ha apotecari, y lo únich metje viu dugas horas lluny. Vaig a fer un farsell y fujo a un altre poble; encara no sé abont. Ja 't escriure'to meu paradero. No tinch mes que un xich de or y ningú me 'l vol canviar. Dispensa la brevetat. Adios.

P. D. No m' en podré anar fins demà perquè tots los asientos están presos. Tothom fuig desesperat y ningú sap lo que 's pesca. Lo apotecari ha acabat lo laudano, la camfora y la canamilla. Ja 't dich jo que estém frescos. Ab la turbació no 'm habia recordat de fer't a saber abont anaba, y torno a obrir la carta per dirte. Afigurat com dech tenir lo cap. Me diuhen que es poble sa y m' en hi vaig. Dirigeixemhi las cartas desde demà mateix, y manq a ton amich.—F.

A D. INNOCENT LOPEZ, EDITOR DE UN TROS DE PAPER, EN HOSTALRICH.

Lopez, heróich fugitiu: Encara que veig que callas, 't escrich avuy quatre ratlles Per dirte, que encara so viu. Per la, que una per tens cega, Aixó den ser tan casual Com trobó, un original De novela, a moy la entrega. Donchs queda encara mes sorpres; ¡no so sol, y si tornessis Fora precis que paguessis Aquells mateixos cafés (1) —Si ve 'l cólera no 'm neoh— (Deyas) ¡jesuítal pervil! N' hi hagué un cas y hasta 'l carril Per tu, anaba a poch y poch. Aquet nauro de por, Aquesta por' llastimosa, Si en un home es vergo yosa, ¿Qué será en un editor? ¡No ho sabs? alló est' cionat! Ja es cólera, segons per ts, Y ara, en virtut dels seus mérits, L' hi han dat lo gram de oficial. Molts diuhen que s' du tardat A dar lo crit de: ¡ja hi som!; Mes jo almiro 'ls peus de plom Del Consell de sanitat. ¡Si 'l nostre goberno, com ell, Hagués dat los graus ab manya, No 's veuria avuy la Espanya Venent draps y ferro vell! Pero no trapijem todos, Que en periódichs com aquest Lo polític no 's permet. Es dir: no 's puch tenir miodos. ¡Tenim cólera! es ben clar; ¡Si no finguessim ros final! ¡Sabs lo que 'm cou? que després

[Tu ens tornarás a editar! Sempre en lo mon hi ha un pitjor, Y avuy dich, per mon consol: Val molt més cólera sol que cólera y editor. Y aixis, tranquil per la pell, Si no hi peta, aquí estaré Fins que 't tornis a editar. BONAVENTURA GATELL.

Barcelona 13 Setembre 1865 P. D. Ja que la teca a tu 't sobra, Puig que estas en Hostal-rich, Si 't vaga, envia un xich Pels que estem en Hostal-pobra.

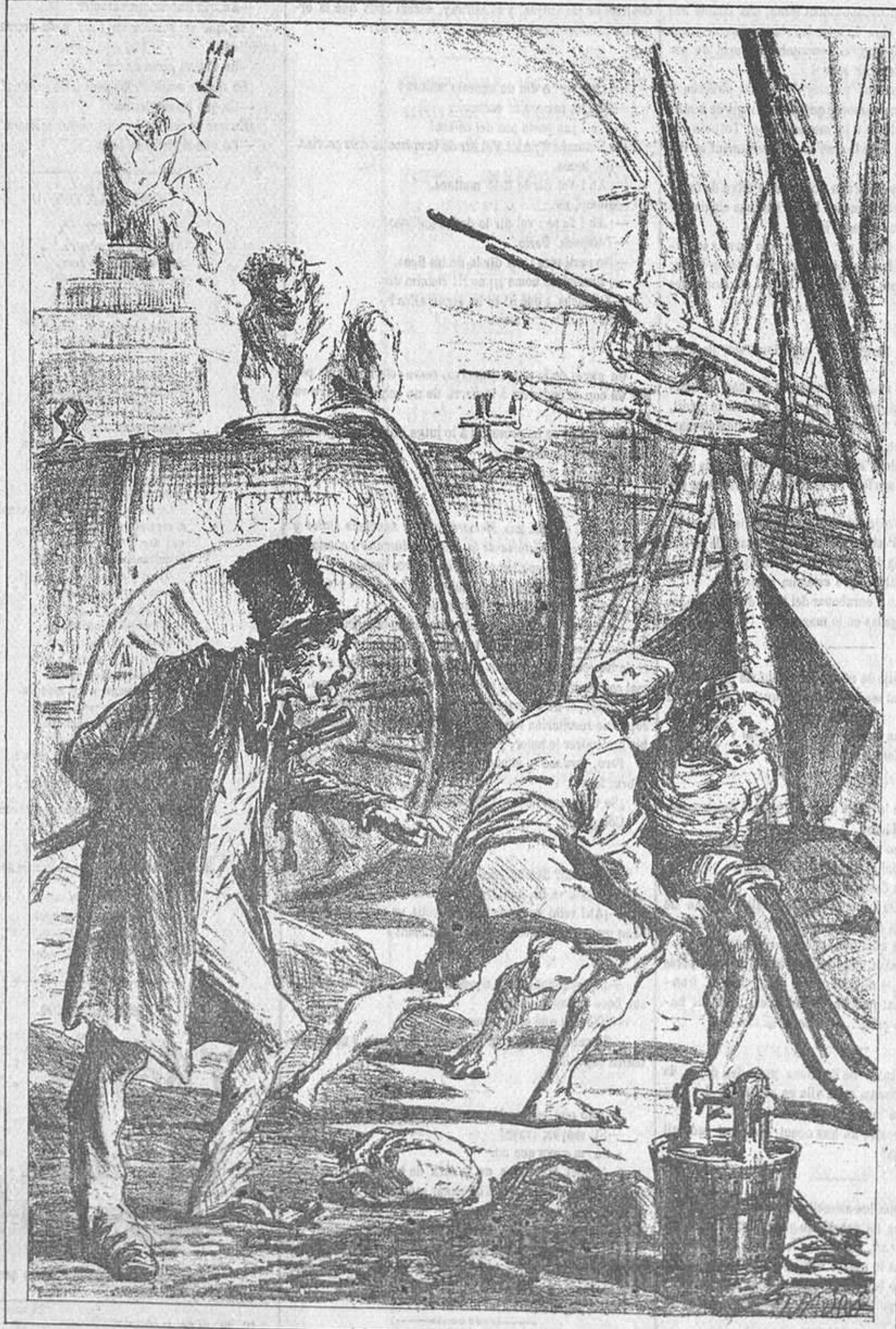
SOROLLS QUE MAY S' OLVIDAN. Per un far. . . Lo de las cassolas. Per un avaro. . . Lo de la moneda. Per un major. . . Lo del carro, per Wany que sigui. Per un noy de estudi. . . Lo de la palmeta. Per un poeta. . . Las dels aplausos y dels xiulets. Per un veterano. . . La del himno de Riego. Per un viudo. . . Lo dels esquillets. B. M.

ENTRE POCH Y MASSA.

LLETRILLA. St'algú 'ls hi diu molt foznal, que aquí 'l cólera no hi és, y que ho fan véuer no mes, lectors, no 'n fassin cabal. Si un altre, com gran fracás, diu que 'l mal fa estragos ara, per més que aixis no 's declara, no 'n fassin cas. Si un diu que la estacional és mal que a amot temps s' estiga, no es cólera, ni tal aca, cecguin, no 'n fassin cabal. Mes si un diu sense ombarras, que 's parla als diaris transcrits son, en sas xifras, fangis, no 'n fassin cas. Si 'ls hi digués tal d' qual que sols convéfer la vida de bon vi y de caro rustida, senyors, no 'n fassin cabal. Y si un, fent lo valentis, diu que de fruita y verdura ne menjin sense menasa, no 'n fassin cas. Quant un, ab té doctord, diu que 'l cólera es sols por, sens donar, al mal, valer, també no 'n fassin cabal. Però si un altre 'ls diu ras, que ell la por en res valera, perquè ella el mal ns empitjora, no 'n fassin cas. PAU BUNTROAS.

Nostre company de redacció, D. Robert Sanall, ha vingos a traure' lo nas a la capital, ha donat una ullada per la redacció alegrante de trobarla sense novetat, y cap a Hostal-rich altra volta, que allí, segons diu, la passa molt divertit en companyia del nostre editor.

ACTUALITATS.

Tristesa de Neptuno — Modo de purgarse'l port quant té 'l ventrell brut.

veure si aquest senyor tan esplèndid feia donació d'altres tantes 25,000 "pàfies", que la nostra amiga destinaria a construir una escola.

Si el senyor Wanderbilt accepta, que ho digui, que es posarà en camí.

Ha mort en Rodolf Valentino, un dels ídols de la joventut d'ara. Què feia en Valentino?

Doncs, ensenyar a besar a aquestes famílies cursis que van al cinema, que la majoria d'ells tornen a casa amb la roba estripada.

A centenars s'han rebut les cartes interessant-se pel curs de la seva malaltia. Si hagués estat un savi, un home de lletres, hauria mort sense que ningú ho hagués sabut.

La cultura, home, la cultura. Djelmakv, equilibrista de setanta anys, ha atravesat la Plaça del Teatre, de París, per damunt d'una maroma.

Aquí, a Barcelona, hi ha un grapat de gent que la passa tota la vida la maroma. Han estat fusellats 12 banquers a Mukden i Carbine, segons les notícies que hem rebut de Toquio.

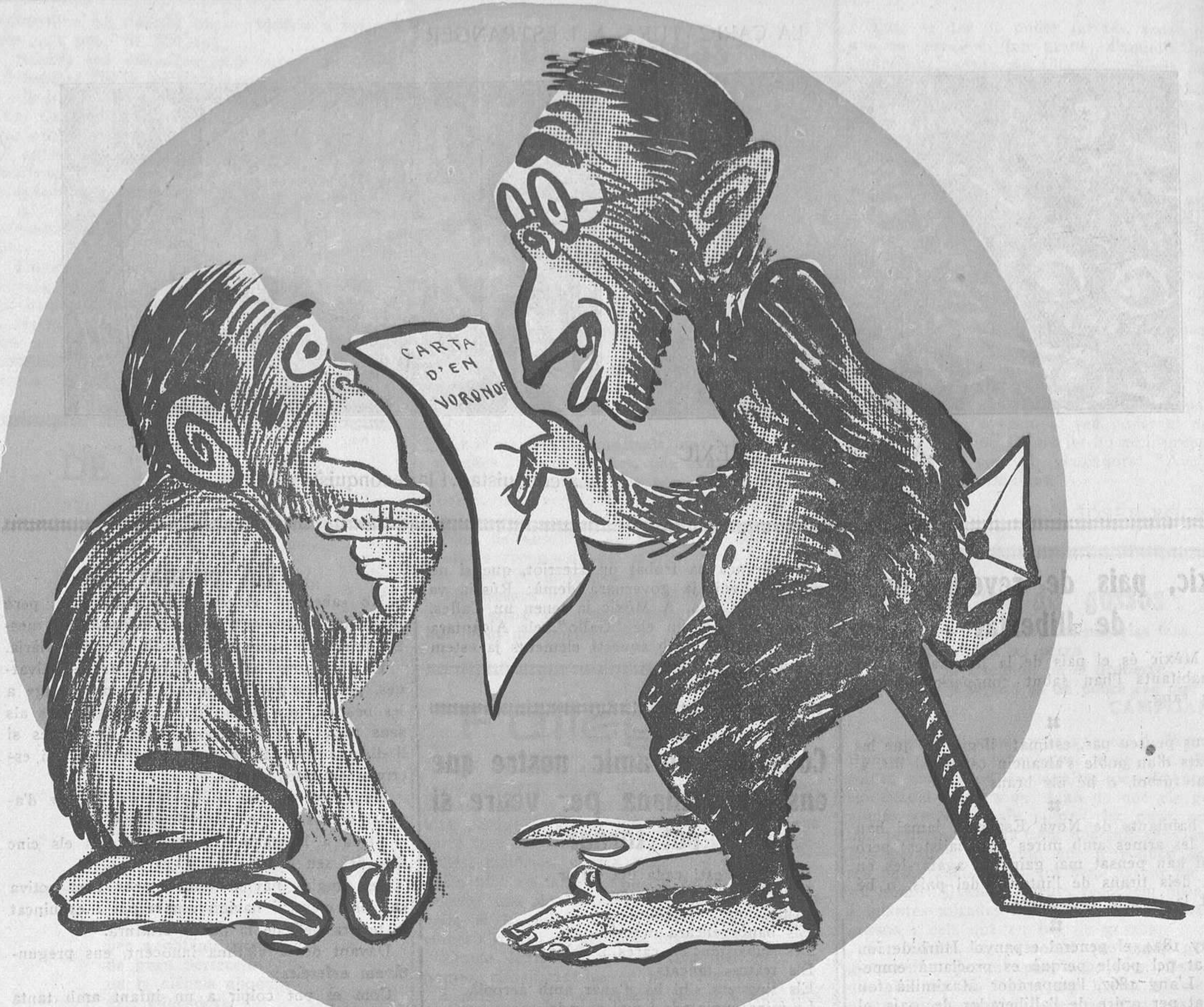
Ja ens creiem que no seria aquí igual. Aquí un banquer fa una estafa i es passeja tranquil·lament pel carrer, com si desafiés als estafats.

El cas del Banc de Barcelona encara té la llaga tendra. A Madrid, un home ha mort de fam davant mateix d'un restaurant d'aquests de luxe.

Si no haguessin emigrat uns quants milers de súbdits espanyols, encara hagués estat més crescut el número de casos com aquest. A veure, de la gent que treballa, el que vagi tip que aixequi el dit.

Diuen que a Grècia hi ha hagut un moviment revolucionari que ha destituït a Pangalos. L'Ajuntament de Barcelona va subvencionar en 10,000 pessetes al diari anglès "The Times", per fer un número en parla espanyola.

Segurament que no publicarà res dels nostres pensaments i idees, perquè el llapis vermell hauria deixat rastre. Deu mil pessetes per un diari sense importància que n'han vingut a Barcelona uns 500.

FILOSOFIES

-Noi, ni posant-se les nostres dallonces els homes tenen remei!

Impremta LA CAMPANA i L'ESQUELLA Carrer del Olm, 8 : Ciutat

UN TROS DE PAPER.

Havíem promès fer un resum dels donatius i actes notables de caritat i abnegació dels barcelonins en les proleges circumstàncies; més no podem complir nostra promesa, perquè lo que al començament foren uns canuts bes personals, avuy ja es obra de totes las classes y gerarquias: de modo que la relació que 'ns proposàvem hauria de ser molt llarga y casi podem dir ses fi.

Ademés de los donatius y actes de caritat públics y notoris, sabem de moltes personas que, sens enterar-se a ningú, favoreixen de continu a los menesterosos. Tot acce caritatiu es de apreciar; més lo que 's fa secretament arriba a la excel·lència. Las autoritats, que no poden gosar de la dita de fer lo bè de amatat, tenen a lo menos la de sentirse elogiats de bona fé fins per los seus adversaris.

Nosaltres, que no tenim per objecte sino buscar lo cómich a lo ridicul de las cosas humanes, no debem parlar més de aqueix assumpto, digne de ser tractat del modo mes solemne. Las cadiras de la Rambla han abandonat son lloch de esca.

Sens depla durant aqueixa estació, las fals cadiras hanu contrai algunas obligacions; y pera no pérders lo credit, per uns quants dias n' han quedat allí un parell de dotzenas, en representació de totes las demés. (A qué va que al llegir aqueixa nova, entre varias senyoretas que avuy dia son fora de Barcelona, se tindrà la següent conversa?)

—Mira, dirà l' una, ja han tret las cadiras de la Rambla. —Sí, contestarà l' altra, sentada allí, devant de la font de del Orient, me vaig despedir, la nit avans de venirmos aquí, del jove de qui ahí vespre estabam pariant.

están resguardats de la serena per set ó vuit cadenas de paper, hi ha un rétol que diu: Fora por, y com aquesta guarda la viuya, trayem en consecuencia que aquest ball es un contrari de las viuyas, y es estrany, essent aixís que la orquesta esta col·locada al costat d' una taberna.

Un pagés de la alta montanya, sense volerho fer, va pagar un cop de podadera a la parra de un vehí y la parra va morirsel.

Ha existit e llem una Memoria se 's anomena Dotes y opantes para la Historia de la moderna literatura catalana. Es obra de D. Joseph Leopoldo Feu, va ser llegida a la Academia de Bonas Lletres per l' abril del any 1883 y va dedicada a D. Joan Manys y Plaque.

Diuen que l' arca de Badalona posa deu duros de payora a qui introdueca en la vila un sol farrell de roba procedent de la nostra ciutat. Si será aquest arca de no que quant era xicot cada nit se menjaba la maribga?

No llegeixen vosals los anuncis dels diaris y los cartells de las cantonadas? Per tot veurán ab gran letres Anti-colérick, Sabi anti-colérick, Polos anti-colérick, Agua anti-colérick, en fi lo lo que se veu es anti-colérick. Pero no saben lo millor: lo ball que totes las vesprades se fa en lo carrer de San Ximpi del Regomir, s' anomena Casino anti-colérick.

En qué se sembla la nit a un cop de sogre? —En que fa véuer las estrellas. En qué se sembla un prempista a lo sacrament del orde? —En que imprimeix caràcter. En qué se sembla en Caló y la Teresa a vuit maravellosos? —En que es pesa de dos.

CHARADA (1). Intitit es ma primera, segons com la mirares, y segons com, hi veures la lletat mes verdadera. Ma segon es de paper, de home, de barrit, de mola; pica, sauyala, se dona, eons (seirao se 's pot ser.

Solució de la charada anterior. PANORAMA. Solució del geroglífich anterior. Sargantana, treu el cap; que ton para n' es penjat a las forcas de Mallorca.

GEROGLÍFICH. La solució s' darà en la número que vé.

Ar. Steimilla. E. H. Casimir Miralles. Barcelona. 1888. Imprenta de Ramon Sanjaume y Compañia, Puig de la Creu, número 4.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ, Carrer Ampio, 26. PUNTS DE SUSCRIPCIÓ. LLIBRERIA ESPANYOLA DE I. LOPEZ, EDITOR, Carrer Ampio, 28, y Rambla del Rey, 39. BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ. BARCELONA. Al mes, 4 rs. FORA DE BARCELONA. Trimestre, 12 rs. SURTIRÁ UN COP CADA SEMMANA. (Si Deu vol). LA SUSCRIPCIÓ COMENSA SEMPRE lo 15 de cada mes.

UN TROS DE PAPER.

ADVERTENCIA.

Las personas que se subscriben per tot lo últim semestre de aquest any, reburan gratis Un Almanach catalá para 1896, acompañat de molts articles en prosa y en vers, y moltíssims grabats en bois. Dihem moltíssims grabats perquè segurament cap altre Almanach de España ne portarà tant.

CORRESPONDENCIA DEL TEMPS.

Amich Eloy; queca que sola podrás contarme llistámas de aquel Barcelona, escriuen alguna cosa. Ja saps que la patria sempre tira y que jo se ayoradé. Ja m' alguro que no eixirà de casa, perquè ben bé sabem que pels carrers no s' hi troba un ànima, y que tot està ple de herbas. Veig que "dus consumir, per pren paciència. Alguns vehius m' acarraganen que 't dignes que 's evessis certes cosas; mes ja 's hi desenganay que fora de lo mes indispensable per menjar y remeys, a Barcelona no hi ha res.

Amich Félix: Veig que os la passen tal qual y men alegre. Nosaltres, los que nos hem quedat a Barcelona, la passem molt tristament en efecte. Som molt poch, y aixís es que apenas se troba a ningú pels carrers. La esplandia está plena de herbas y fins n' hi ha en lo pla de la entrada.

Has fet bé de no voler encarragarne de las comissions de los vehius, perquè aquí qué vols que hi hagi? Fora dels articles de menjar, boures y apotecarias... res mes. A no ser que volguessis cosas de quinella ó de quinqualla ó de blonda, que aixó ho podríem comprar facilmente, lo demás es impossible, perquè no hi ha mes que fustera, manyans, sabaters, sastre, sombreres, algunas retolterias, confiterias, llaners, matalassera, fotógrafos, etc. De guants, pomadas, camisas y corbates, tal volta podríem adquirirne, perquè un parell de dotzenas de bolgas de cada mena, bé las trobaríem obertes, encara que fos menester per aixó recordar tota la Rambla. Lo que encara no se ha perdut del tot son betá y fil, redúllins, llimpia-botas y cosas aixís. Casaa de comers 'n quedan algunas, y lo que es cafés y casinos tenim la sort que no se han tancat, lo mateix que las botigas de paper, panyo y altres friolerias, com: mobles, calderas, pellis, fundició, y agullas de gancho.

Te dich que en efecte 'ns aburrim: De bon demati, obrim la botiga y fins al mitj día passem llegint los diaris y tractant ab los compradors, que tot ho voldríem de franch. Emorsen y apem al café, ahont may hi veus ni cinquanta personas reunidas, y allí no parlem mes que del cólera, de Europa, dels Estats-Units, res: tonterias. Despres juguem un rato al billar, per fer algo, y sortim a dar un passeig. Diuem, y ara es un fastich; may podem menjar porquerias: sino sopa caldosa, olla, rusiys y bestias aixís. Despres de dinar qué farás? Un rato al café, a veurer las mateixas cosas, un rato al casino a fulejar quatre revistas, llegir lo últims despates telegráficis y servir a la Rambla ó a la Plaça Reynal. De vegadas, per variar una mica, anem a veurer algun ball dels que han armat la gent dels barris. De vegadas anem a pendrer xocolate a los Campos ó al Ti-voli, res: malar hora. Los dias de festa solem anar al teatro, y vetlo aquí. No sé com lo podem aguantar. Comprehem que 'ns playis, y te ho agradeixo molt, perquè veig que entre mitj del bullit en que vius encara te recordas de las desconsolat amich y S. S. que seo va a lo café Cuyás.—B.

casas, un rato al casino a fulejar quatre revistas, llegir lo últims despates telegráficis y servir a la Rambla ó a la Plaça Reynal. De vegadas, per variar una mica, anem a veurer algun ball dels que han armat la gent dels barris. De vegadas anem a pendrer xocolate a los Campos ó al Ti-voli, res: malar hora. Los dias de festa solem anar al teatro, y vetlo aquí. No sé com lo podem aguantar. Comprehem que 'ns playis, y te ho agradeixo molt, perquè veig que entre mitj del bullit en que vius encara te recordas de las desconsolat amich y S. S. que seo va a lo café Cuyás.—B.

Noy: Veig que las calsas que me 'n vaig endur son massa bonas per estar a fora; se farían mal bé y no estien per gastar. Enviament tot seguit unas y entrégalas a lo barraleiro, que allí me las portará de franch. En la última carta me va enviar quatre carres de paper y no mes n' hi habia dues de escritas: un altre vegada guardat las altres unas carres ó tancat la carta sense posarli sobre postis. Ja saps que 't tinc dit que per la salut no 't plantis res: obra la botiga de paper, que aixís te distraurás y al mateix temps, si passa un par-ranquí al arreplegas, sense valerme de menos: no fassis castis en lo menjat: la olleta cada dia y no abusis de la gallina; que tu tens una naturaless-molt forta: massa saucha, sempre ho he dit. Portat bé, que a la tornada te asseguro que eto-narà lo meu barret del ivern passat. T' ho vaig prometer: no m' en desdich. Pera mi no gasti: que ara tot es mala-nyant: no 't tornis a enviar bolgas de goma en tota la vila. 'Vuit quartes una paperina que a la butxaca del levitas apen-s 's hi coneixes un robatori y es cosa propia de xixarel·los. La tos se m' ha calmat molt, y si vols veurem curat cob dias, encomianm a Deu, que es lo remey mes bo y no costa res. Lo dia que nos en varem anar, va quedar en lo rebost un tall de canelada. Jo en tot lo mes passat no m' en vaig recordar; pero rumian, rumiant, hi he calgut ahí vespre. Val dir que ja 'n lens per un dia a lo menos: era de una dona que